

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő
SZABADOS JÓZSEF

Szerkesztőség:
Szentháromság-tér 2. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-tér 2. szám.

VII. évfolyam.

Csongrád, 1909. szeptember 12.

37. szám.

Észrevételek a községi költségvetésre.

Csongrád község köz költség előirányzatának tervezetét alkalmam lévén betekinteni, önmagam és többi adófizető polgártársaim iránti szánalmas részvétellel és megütközéssel láttam, hogy a tervezet szerint a jövő évre 2 korona 40 fillér községi pótdadó számíttatik kivettetni, Csongrád község adózáira, minden egyes állami 2 koronás adótételre.

Kutatván okát a községi háztartás eme visszás és egészségtelen állapotának, csakhamar reájöttem az okokra, melyek ezen szomorú állapotot előidézik.

Két részre osztandók ezen okok. Egyik részt illeti a fedezet, másik részt pedig a kiadási tételek.

A fedezeti résznél sajnos tapasztalható, hogy a község közjövetelei évenként nemcsak hogy nem szaporodnak, hanem inkább fogynak. Ebből következőleg évről-évre kevesebb lévén a fedezet: természetesen évről-évre nagyobb a fedezetlen összeg, mely a községi adófizetők vállaira kivetendő pótdadó útján szerezetik meg a község pénztárának.

A közjövetelel források eme csökkenésével szemben a legnagyobb káros jelenség abban áll, hogy a kiadások évről-évre nemcsak hogy nem apasztatnak, hanem inkább növeltetnek.

A községi háztartás ilymódon való kezelése mellett azután igen természetes, hogy bekövetkezik a 2 korona 40 filléres pótdadó, de bekövetkezik nemsokára a 3 koronás, majd végül — a csőd.

Egész határozottan mondható tehát, hogy alapjában hibás az egész községi háztartás kezelése és vezetése.

Semmi sem lehetetlen. Minden megvalósítható, csak akarni kell. Csak tetterős, kitartó és önzetlen munkás kezek legyenek, nyitható Csongrádon nem egy közjövetelel forrás, mely jelentékenyen emelni fogja a községi háztartás szükségleteinek fedezetét.

Csongrád körül annyi a holt meder, hogy természetesen létesíthető lehetett volna már a község részéről nem is egy halastó, mely néhány ezer forint jövedelmet feltétlenül adna a község pénztárának amellel, hogy a lakosság közéletelmzésének kiszámíthatatlan nagy hasznát idézné elő.

Felállítható lenne egy kisebbszerű téglagyár is a község által oly módon, hogy kevés tőkebefektetéssel évente 8—10 ezer

korona hasznot meghozhatna a községnek. Mert van a községnek több oly jó földterülete, melyből anélkül, hogy költséges gépeket kellene alkalmazni a föld kidolgozására, kifogástalan jó, erősen kiégethető nyers téglanyag volna előállítható.

Egyelőre elég lenne csupán 4 kamarával rendezni be, az építendő kemencét szénégetéssel. Itt is kettős haszon éretnek el, mert nemcsak a község pénztára jutna egy új jövedelmi forráshoz, hanem a lakosság is olcsóbban juthatna téglához, mint ma, amidőn 32 korona ezre a faltéglának.

Biztos haszonnal felállítható lenne a községi takarékpénztár is. Felsőbb hatósági jóváhagyás mellett, az alapítványi és egyéb közpénzekből, az alaptőke könnyen előállítható lenne. A forgalom évenkénti emelkedésével rövid idő alatt a községi takarékpénztár is adna évente 8—10 ezer korona jövedelmet a községi pénztárnak.

Van a községnek közvetlen a város alatt nem is egy-két hold igen jó földje, hol szakértő, gondos kezek vezetése mellett a mai jövedelemnek legalább másfélszeresét lehetne hasznos befektetések útján elérni.

És végül igen szép jövedelmet lehetne biztosítani a közpénztárnak azáltal, ha szabályrendeletileg behoznák a községi kötelező tűzbiztosítást.

Ezekon kívül lenne még számtalan közjövetelel forrás, mely esetleg a rendezett tanács felállításával közvetett adókra kivethető adók útján előállítható lenne.

És ekként rövid idő alatt anélkül, hogy a község kulturális igényeinek kielégítései mellőztetnének, a mai községi pótdadókulcs 40—50%-al leszállítható volna.

Nagyon természetes azonban, hogy akkor a községi közkiadásunkat nem úgy öletszerűleg kellene kezelni, miként az ma történik. Akkor nem volna szabad, nem volna megengedhető: hogy amidőn *semmi* költségvetési fedezet nincs, mikor előrelátható, hogy azáltal a községi pótdadó elviselhetetlenül magasra emeltetik: mégis több ezer korona kiadást igénylő újabb ártézi kút, újabb járdázások létesíttetnek és egyéb címenek oly költségek legyenek, melyek, mint befektetészerű rendkívül nagy kiadások önmagukban 20—30000 koronával emeljék fel a rendes községi közszükségleteknek évi összegét.

Emellett igen nagy megtakarítások lehetnének elérhetőek azáltal, ha a községi nyomtatványok, tüzelő anyagok, fa és szén stb. gondos kezelés alá vétetnének és a százakra rugó elpocsékolásoknak útját állanának azok, akik a község ügyeit vezetik.

Ha a jó gazda gondosságával, takarékoságával kezeltenének a községi közjövetelel és közszükségletek kielégítései s ha megőriztetnének a közérdek kívánalmait, úgy ezen a téren is nem egy-két száz forintra rugna azon összeg, mely a községnek megtakarítható volna.

Ekként eljárva, bizonyára nem lenne szükség annyi ezer korona előirányzatra a közszükségletek nem egy tételénél. Kellene azonban, hogy legyen ura és lelkiismeretes gazdája mindennek, ami a községé.

Mi eredményezte most is azt, hogy az 1910. évi köz költség előirányzat 2 kor. 40 filléres pótdadóról beszél.

Eredményezte egyfelől az, hogy a közjövetelel fokozására egyetlen lépésnek nyoma nincsen, másfelől elég meggondolatlanul oly rendkívüli befektetésekre, mint mint a Piroska városbeli ártézi kút, a különféle járdák stb. ezrekre rugó rendkívüli kiadások lettek minden fedezet nélkül kiutalványozva a lefolyt éven át, meg nem gondolva, hogy ilymódon való eljárásal a közkiadások rendkívül megnöveltetvén, az amúgy is túlnagy közszükségletek tételei oly magasra lesznek emelve, hogy a szükségelt fedezet egy elviselhetetlen 2 korona 50 filléres pótdadó kivételét fogja majd követelni.

Véleményem szerint ezen hibákon most már csak úgy lehet és feltétlenül úgy is kell segíteni, hogy az ártézi kút, a járdázás, a 10.000 korona leirt községi adók fedezetére vegyen fel a község egy 10 éves lejáratú kölcsönt. Mert ez meg nem engedhető, hogy az annyiféle címen sa nyargatott községi adófizetők, arra kényserítettessenek, miszerint minden egyes állami 2 korona adóra, községi pótdadó címen még 2 korona 40 filléret fizessenek.

—c.

A fenti cikknek — melyet egy, a községi közéletben régebben tevékeny szerepet betöltött egyén küldött be hozzánk — mi is aláírjuk minden sorát; csupán azon megjegyzést fűzzük hozzá, hogy az új ártézi kút közegészségügyi szempontból szükséges és azon nem szabad a községnek takarékoskodni, mert a tiszta és jó ivóvíz az egészség fentartásához feltétlenül szük-

Ha nem akar fiatal, gyenge vagy savanya sört beszerezni, legbiztosabban elkerülheti akkor, ha

ezen feliratú, koronazárral dugaszolt palacsört követel.

Kapható mindenütt nagy és kis üvegekben. Ajánlja

Ausländer Jenő sörraktára.

séges. De meg mit ér a lakosságnak az, ha valamivel kevesebb adót fizet ugyan, de a jó ivóvíz hiányában esetleg járványos betegség adja elő magát, amely a lakosságot megtizedeli. Különböznél úgy tudjuk, hogy a Piroskaváros mellett lévő ártézi kút az állam fúratta, a község csupán a vizet akarja a Piroskavárosig elvezetni.

Halastavat pedig csak úgy lehet berendezni, ha a gróftól a víz tulajdonjogát előbb megszerzi a község. Mert most úgy áll a dolog, hogy a holt vizek medre a községé, a víz azonban a Károlyiaké és így övék a halászati jog is.

Szerk.

— **A villanyvilágítás.** Istennek jóvoltából a mai nappal elkövetkezett szeptember hó 12-ike is. Ennek a napnak arról kellene nevezetesen lenni, hogy erre a napra már elkellett volna készülni a csongrádi villanyvilágításnak. Legelőbb a múlt hónapban így írta meg a Hazai villamos társaság levelében a községnek. De csak írta. Elvállalt kötelezettségét azonban már nem tudta teljesíteni, s ügylátszik, hogy ebben a hónapban már nem is lesz meg az a híres villanyvilágítás, amelyért még gyermekeink unokái is átkozni fognak bennünket. Mert lesz is rá okuk. A községi költségvetés tárgyalására kiküldött bizottság két hét előtt tartott ülésén szóba került a Hazai villamos társaság levele is, melyben a megváltási összeg első részletétől 80 ezer koronát kér kifizetni. Miután a közgyűlési tagok *nem emlékeztek* arra, hogy a szerződésnek ilyen pontja is lett volna, kérdést intéztek Sólya Gyula főjegyzőhöz, aki azon felvilágosítást adta, hogy a szerződés igenis úgy szól, hogy a község a berendezés értékét azonnal tartozik kifizetni, nem pedig 50 évig törleszteni. A bizottsági tagok elképedve hallották Sólya Gyula felvilágosítását a szerződés eme pontjáról, melynek eredményeként Csongrád 50 év alatt 90—100 ezer koronával károsodik meg, mivel ennyire rug az az összeg, amelyetől kamatos kamat különbség címén a község el-esik. Mert az kevés mentség, hogy a Hazai 4 százalékos megtérít a 121 ezer korona megváltási összeg után, mikor a községnek a hely-

beli takarékpénztárak bármelyike 5—5 1/2 százalékos szívesen fizetne ezen összeg — mint állandó betét — után. Azután hol kapna a Hazai 4 százalékos kamatra pénzt, mikor még a magyar állam sem tud ennyiért kapni? Pedig annak nagyobb hitelképessége van, mint a Hazainak. Szerezze meg a Hazai a község részére ezt a megváltási összeget, mi szívesen megadunk neki félszázalék hasznot, mert akkor még mi is nyertünk rajta. Így pedig 50 év múlva nem lesz egy fillér tőlünk sem, amiből esetleg önálló telepet bírnánk készíteni, hanem még 100 ezer koronát rá is fizetünk erre a gseftre, melyből 50 év múlva csupán az ócska drótok, meg az elkorhadt oszlopok maradnak meg. Mivel azonban a község ilyen mérvű megkárósodásán nem lehet csak úgy egyszerűen napirendre térni, azért felhívjuk dr. Csúcs János főszolgabíró, mint felettes hatóság figyelmét, hogy indítson vizsgálatot arra nézve, hogy miként került be ez a községet megkárosító pont a szerződésbe, *miután a közgyűlési tagok, ha kell, esküvel is bizonyítják azt*, hogy a szerződés tárgyalásakor ilyen pontról nem volt szó.

A kisbirtokosság szervezkedése.

Élénk figyelemmel kísérve minden társadalmi osztály szervezkedését, már évek óta felkelthette figyelmünket az, hogy Magyarországon minden réteg, minden társadalmi osztály egyesületekbe, szervezetekbe tömörül. Csak a földet művelő gazdászok osztályát elégedett meg azzal, hogy az ő falusi kis kaszinóiban, olvasóköreikben, keresett csupán érdekvédelmet, amelyek révén azonban országos szempontból egyáltalában nem érvényesül.

Különös jelenség ez, amikor azt látjuk, hogy a gazdatársadalom köréből a nagybirtokosság is hatalmas egyesületbe tömörült s úgy tűnik fel a dolog, mintha széles ez országban mindenki a kisbirtokos termelő ellen szövötközött volna, mert a különféle szervezkedési mozgalmak mind ezen osztályra hatottak vissza úgy-annyira, hogy ma már az utolsó perc elközelgett arra, hogy a termelő kisbirtokos osztály is tömörüljön érdekeinek megőrzésére.

Erősen érzi ez az osztály, amely ki van téve nemcsak az emberi önzés minden nyilván-

nulásainak, de a tisztességtelen túlkapásoknak, sőt a sors szeszélyeinek is, hogy elhagyottan, szervezetlenül áll ott. Mintha elkeseredésében már-már önmagával sem törődött volna s nem bánta volna pusztulását sem.

A nagytermelőt, az igazi latifundiúmos és holtkézi nagybirtokost mindenféle régi szolgáltatások ellenértékéért törvényhozói és királyi jogokban rejlő kiváltságok védik és védelmezik, a középbirtokos pedig ilyenekkel nem lévén körülbástyázva, pusztul. Így a kisbirtokos osztály is, mely pedig az államfentartó gépezetben a legfontosabb szerkezet. Ez az osztály csak kegyadományokkal és ígéretekkel kénytelen beérni oly téren is, ahol tulajdonképpen jogai vannak. Immár lehetetlen tehát szó nélkül túrni azokat a vidékünkön is felhangzó feljajdulásokat s itt az idő, hogy a kisbirtokos osztály is megmozduljon igazi megvédelmezésére.

Okát kutatva elhagyatottságának, elsősorban is az a politika tűnik szemünkbe, amelyet a megboldogult Tisza-kormány s azóta is a kormányok folytattak: hogy mindenre kihasználni a „parasztot”, de sehol meg nem engedni azt, hogy érvényesülhessen is.

Ez volt a jelszó úgy a községi, mint a vármegyei életben is. A községi bíró csak a főszolgabíró kegyeltje lehetett, a vármegyei közigazgatási tagságokat a közigazgatás feje adományozta a megbízható kegyenceknek, nem is beszélve arról, hogy az országgyűlési képviselőket a múltban szintén csak a főispánok kreálták.

Ezért nem csoda, hogy úgy a községek, mint a vármegyék határozatai olyanok lehettek, amelyek mind egy-egy törődés voltak a magyar kisbirtokosság létérdekéi ellen.

De ime mintha már túl volnánk ezen a nehéz időn, mintha virradást látnék, a magyar kisbirtokosság egész a Kárpátoktól az Adriáig, a Balatontól az erdélyi havasokig egy mozgalmat észlelek, amely a kisbirtokosság öntudatra ébredését jelenti s amelynek célja önsorsa intézését kezébe venni.

Szükség van erre a szervezkedésre és azt senki le nem kicsinyelheti.

Ellene nem fog használni semmiféle aknamunka, mert e mozgalom természetes s a lelkekből fakadó mozgalom, amelyet régóta szívén visel a magyar föld népe. Megpróbálták ezt régebben is kihasználni némelyek, hibás alapokra fektetve a kisbirtokosság szervezkedését, természetesen céltalanul, mert a magyar kisbirtokos osztályt ma már félrevezetni nem lehet.

Mentők a vidéken.

A kisvárosi ember, aki a maga otthonában átélte egy-két katasztrófát, amely emberáldozatot követelt, ha nagy városba kerül, méltán irigykedhetik, amikor piros zászlós mentőkocsik robbog végig az utcán, hogy gyors segílyt nyújtsanak valamelyik szerencsétlenül járt embertársának. Amul-bámul, irigykedik a kisvárosi ember, hogy ha odahaza is olyan gyorsan jutna első segílyhez a szegény ember, akit valami baleset ért, hány halottal, hány nyomorékkal lenne kevesebb a világon. És milyen nagy szükség lenne kisvárosokban a mentő intézményre, ahol olyan nagy az orvoshiány.

A derék budapesti mentőegyesület fűt-fát megmozgat, hogy a vidéken minél több mentő állomást létesítsen. Nehány nagyobb városban ez már sikerült is. Pedig igazi nagy szükség éppen a kisvárosokban és a falvakban lenne erre a humánus, modern intézményre és nem kell bizonyítani, hogy ez csak állami támogatással létesíthető meg nálunk.

A mentés országos szervezéséről tanulmányt írt dr. Lévai Elemér, akinek fejtegetései alapján ismertetjük ezen eszmét.

Ha van a legkisebb faluban is olyan ember, akit betanítanak a halottkémlelésre vagy pedig olyan ember, ahihez a teheneket viszik fájós lábakkal, miért ne lehessen ép oly értékes egy sérült ember, hogy valaki legyen a községben, aki ő neki is tud segílyt nyújtani.

Az emberi műveltség legalacsonyabb fokán álló falvakban, ahol a lakosság, azt mondhatni, barom módra él, elég lenne, ha minden negyed-éven egyszer kidobolnák, hogy ha valakit baj ér, azt vigyék át X községbe a mentőhöz, az segít rajta, vagy esetleg hívják el.

Ami az intelligens községet illeti, ott válasszák meg a mentőket, az értelmesebb egyénekből legalább kettőt, vagy többet.

Ezek lennének a tanító, jegyző, bíró, esetleg egy értelmes gazdaember is. Nem szabadna megfélemlíteni a környéken levő gyárakról, ahol mindig lehetnek értelmesebb hivatalnokok, munka felügyelők, akiket rendeletileg kellene szorítani arra, hogy balesetknél haladéktalanul vonuljanak ki; természetesen ezirányban a felszólításokat hivatalos formában a gyártulajdonosokhoz kellene intézni.

Szervezethez való tartozásukat ezen alkalmi mentőknek ismerjük el azáltal, hogy adjanak nekik nevet, számat és hivatalos jelleget és legyen az egésznek feje, melynek székhelye Budapest, neve Országos Mentő Tanács, a már meglévő egyesületekkel karöltve szervezze ezeket kebelében és környékén az egyes kirendeltségeket, amelyek nagyobb gyártelepek, tűzoltósággal bíró községek mentő állomásai lennének.

Végül ezen kirendeltségek utazzák be a szomszédos és környékbeli falvakat és állítsák fel az őrsőket, amelyek a fent leírt alkalmi mentők-ből álljanak.

Legyen a mentőknek egységes ismertető jel-

vénye és feltűnő táblákkal, éjjel színes lámpákkal jelezzék: „Első segíly.”

A mentők kiképzetése történjék évenként többször, valamennyi egyesületnél egyszerre a környék részére kiküldött orvosok által.

Tegyenek a mentők bizottság előtt vizsgát és kapjanak oklevelet. A kiképzés eredményessége szempontjából képtességek egy községből egyszerre 2—5 mentő.

Az Országos Mentő Tanács vezetné az egyesületekkel karöltve, illetőleg azok önkormányzatát nem bántva, az egész mentés ügyét; első-sorban összeállítaná a szolgálati szabályzatot, megszabná az összpontosítást tömeges balesetknél.

Az anyagi kérdések megoldására leghelyesebb lenne egy Országos Mentőalap szervezése.

Leírni mindezt könnyű volt, átgondolni még könnyebb, a papír türelmes, a fantázia korát éljük, azonban megselekedni nehezebb lenne.

Pedig nagy szükség van a vidéki mentőegyesületekre, melyek közvetve némileg csökkentenék a budapesti sebészklínikákon az olyan amputációk számát, amelyek elhanyagolt sebek infekciózus állapota miatt váltak szükségessé, vagy a budapesti mentőknél csökkentenék azon esetek számát, midőn a pályaudvaroknál a kocsifülkékből, mint vérfürdőkből szedik ki az ország távolabbi vidékein két nap előtt összeroncsolt embereket.

Kitűnő arcszépítő szer!

Teljesen ártalmatlan!

A Wiesner-féle „Erika-Crème“

mely pár napi használat után eltünteti szeplőt, sömört, pattanást és mindennemű bőrhibát. 1 tégely 1 korona. „Erika-szappan“ drbja 50 fillér. Kapható egyedül a készítőnél: Wiesner Lajos „Szt. Rókus“ győrtárában Csongrád, Kossuth-tér.

Az a védelmi harc azonban, amely ma a kisbirtokosság érdekei és igazaiért folyik s amelyből, amíg eröm engedi, én is ki akarom venni a vezető részt, annak diadallal kell végződnie: mert egyes-egyedüli célja boldoggá és erőssé tenni a kisbirtokos osztályt. Hogy ezt máig nem sikerült kivívni azoknak, akik a „kisgazdák” boldogításáért küzdenek, természetesnek látom, mert érdekeik homlokegyenest ellenkeznek a kisgazdák érdekeivel. Szükség van tehát arra, hogy a hazafias kisbirtokosság külön gazdátársadalmi szervezetekbe tömörüljön, olyanokba, ahol minden érdek az ő érdekeit fedi. Szükség van oly emberekre, akik tényleg ott élnek a kisbirtokosság körében, a falusi portában, akik ismerik a földmivelő népek ezer baját és akik szeretik a földet, hogy vezessék, útmutatásul szolgáljanak a kisbirtokosságnak.

Ily vezetők köré és szervezetekbe tömörülve, lehetővé lesz téve az, hogy a magyar kisbirtokosság is szóhoz jusson: a községi életben, a vármegyei közigazgatásban s tehetséges, független vezetők révén a parlamentben is, ahol őket a hely erejüknél, számuknál fogva méltán megilleti.

Ezekben mutattam reá a magyar kisbirtokosság szervezkedésének szükségességére.

Saját jövője érdekében én magam, vér az ő vérukból, rá kellett mutatnom erre, mert a nagy gazdasági harc közepette szükségét látom annak, hogy csak ez az út az, amely az őket megillető boldogulásukhoz vezet.

Szervezkedjünk tehát, csoportosuljunk a becsületessé szándékú vezetők köré, hogy az odahaza kis körünkben elhangzó sóhajok egy nagy központban egyesítve, eredménnyel küzdhessünk igazainkért.

Heroegh Sándor.

HIREK.

— **A szent kereszt felmagasztalásának** emléknapja folyó hó 14-én, hétfőnapra esik, azért a búcsú a rákövetkező legközelebbi vasárnap, vagyis folyó hó 19-én tartatik meg. E napon ezért a 10 órai szent beszéd és a nagymise a nagytemplomban elmarad.

— **Búcsú.** A temető kápolnai búcsú folyó hó 19-én d. e. 10 órakor lesz megtartva, mikor is a 8 órai mise végeztével processió megy a temetőbe.

— **Eljegyzés.** Palásti János csongrádi iparos eljegyezte Stuhl Erzsikét Szelevényről.

— **Áttérés.** Mayländer Mihály villamos szerelő, aki a villanyvilágítást készítő társaságnál van alkalmazva, az izraelita vallásról a róm. kath. vallásra tért át. Ünnepélyes megkeresztelése ma, szeptember 12-én, 7 órakor, az első szent mise után történik a piébani templomban. A keresztapai tisztséget Solya Gyula főjegyző fogja viselni. Hisszük, hogy a róm. kath. egyház eme új hívőjén a szentelt víznek több foganatja lesz, mint a keresztapján volt.

— **A Justin Gergely fegyelmije.** A borfogyasztási adó körül támadt panamából kifolyólag Justin Gergely tanácsnok ellen fegyelmi vizsgálat lett indítva. A vizsgálat során a fegyelmi ügyben eljáró hatóság Justin Gergelyt, a fölmerült szabálytalanságban vétkeket talált s ezért őt 50 korona pénzbírságra ítélte el. Hát bizony ez csak eső után köpönyeg, mert evvel ugyan nem segítettek semmit azokon a szegény termelőkön, akiknek borfogyasztási adója a panama folytán támadt hiány miatt alaposan fel lett emelve.

— **A csongrádi kereskedők egylete** ma vasárnap, szeptember hó 12-én, délelőtt fél 11 órakor, a Hunyadi kávéház külön termében rendkívüli közgyűlést tart, amelyre az egylet tagjai ez uton is meghívattak.

— **Falra hányt borsó.** A Magyar Kereskedők Lapjának folyó hó 4-én megjelent számában olvastuk az alábbi nyílttéri közleményt: „Felhívás. Azon t. kartársaimat, akiknek a magát „Gyümölcskivitel”-nek nevező csongrádi céggel dolga akadt, arra kérem, s íveskedjenek azt velem tudatni. Bővebbet levélileg. Kartársi üdvözléssel Mészáros Gyula Balaton-Lelle.” Úgy látszik tehát, hogy a csongrádi „Gyümölcskivitel” cég a mult havi közgyűlésen Szabó Géza ellen fel sorolt panaszokból nem okult. Legalább a fenntebb felhívás azt látszik sejtetni.

— **Csongrád 1848—49-ben** cím alatt Sággy Mihály polgári iskolai tanár egy művecskét szándékozik közrebocsájtani, amelyben azon események lesznek felsorolva, amelyek Csongrádot a szabadságharc idejében közelről érintették és amelyeket részint a csongrádi levéltárban fekvő iratokból kutatott ki, részint pedig a szájhagyomány útján gyűjtött össze. Anyagi haszon nevezett tanár urat nem vezérli a művecske közreadásánál, csupán az a célja vele, hogy a bennünket, csongrádiakat közelről érdeklő hazafias mozgalmakat az utókorral megismertesse és a haza szent földjéhez való ragaszkodást az ifjúságban élesztse. A könyvecske ára is éppen ezért csupán csekély egy korona lesz. Terjedelme pedig 140—160 oldal fog lenni. Miután a művecskéből csupán annyi példány lesz nyomva, amennyi előfizető jelentkezik, ezért kéri Csongrád közönségét, hogy őt céljának elérésében a csekély előfizetési díjjal támogatni sziveskedjék. A könyvecske december hó 1-én jelenik meg.

— **Szüreti bál.** A csongrádi függetlenségi 48-as népkör, ma vasárnap este, a kör helyiségében szüreti mulatságot rendez. Belépő díj személyenként 1 korona.

— **Ebzárlat.** A főszolgabírói hivatal a község területén 40 napi ebzárlatot rendelt el, miután az utóbbi időben több veszteségi eset fordult elő. Tanácsos lesz tehát a kutyákat megkötni, mert a szabadon járó kutyákat a gyepmester kiirtja, tulajdonosaikat pedig a hatóság megbünteti.

— **Az orvoskongresszus sikere.** Kétségtelen, hogy az orvoskongresszus legfőbb sikerét azok a tudományos előadások képezik, amelyeket a művelt világ orvosi kapacitásai tartottak azokról az elterjedt betegségekről, melyeknek mélyére még nem hatolt a tudomány. Ez előadások legtöbbször a vakbélgyulladás, a gümőkór, a rák és az idegbajok körül forgott. Különösen az utóbbiak érdeklik az orvos világot, miután manapság a mértani haladvány arányában terjed az idegbeteg emberek száma. Aki népszerűen tudományos előadásban kívánja ismerni a különféle idegbajok természetrajzát, az kérje egy levelezőlapon, lapunkra való hivatkozással az „Értekezés a villamos gyógyászmóról” című könyvet, melyet ingyen és bérmentve küld bárkinek az Elektro Vitalizer Orv. Rend. Int. Budapest, Károlykörtút 2. félemelet 50. szám.

— **Tűz.** Folyó hó 8-án éjjel Oláh Gergely gyógyi birtokán a pajta leégett. A pajtában Szabó Pál kertésznek baromfi és gazdasági eszközei, Donka János kertésznek pedig sertése, baromfi és házi eszközei égtek benn. A pajta biztosítva volt, a kertészek jóságai és baromfi azonban nem voltak biztosítva.

— **A magyar ujságírás szencziója!** A Nap a magyar közönség legkedvesebb lapja! A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérielhetetlen szószólója. Főszerkesztő: Braun Sándor. Felelős szerkesztő: Hacsak Géza. Naponként 125.000 példány! Egy szám 2 krajcár. A nap előfizetési ára: Egy évre 16 K, fél évre 8 K, negyedévre 4 K, egy hónapra 1 K 40 fillér.

— **Letartóztatott csavargó.** A rendőrség Gurber Sándor 38 éves, ösödi illetőségű csavargót a mult héten letartóztatta és illetőségi helyére toloncoltatta.

— **Fidibusz!** A legkitűnőbb magyar élelapp. Páratlan népszerűség. Remek szöveg, pompás képek! Mesésen olcsó! Egy szám 6 krajcár. A Fidibusz előfizetési ára: Egész évre 6 K, fél évre 3 K, negyedévre 1 K 50 fillér, egy hónapra 50 fillér.

— **Ötven milliónál több fedélserepet** gyártanak évente a Bohn-féle téglagyárak a szab. Bohn-féle természetes vörös fedélserepekből, melyek kiváló minőségüknél fogva közkezdelt-ségek és nagy keresletnek örvendenek.

≡ **Ön szép lesz,** ≡

ha Kamilla-Crémet használ! Szeplő, májfolt, pattanások stb. ellen leghatásosabb a

Kamilla-Créme.

Egy félegy ára 1 korona.

Kapható Csongrádon egyedüli készítőjénél

LÖW ADOLF

(Balkányi L. utóda) „Megvalto” gyógyszerárban, Szivák-tér.

Nyilvános köszönet.

Alulírottak a Kalmár Illés kántor úr által szeretett leányom, illetve testvérünk, Kávai Viktória elhunytá alkalmával, a temetési szertartás-kor elmondott szép énekéért és szívhezható búcsúztatóért; továbbá a temetésen megjelent jó barátok és ismerősök által kifejezett, részvételt mellyel fájdalmunkat enyhíteni szivesek voltak, ezúton mondunk szívből jövő köszönetet.

Csongrád, 1909. szeptember hó 11-én.

Özv. Kávai Józsefné és gyermekei.

Kiadók és laptulajdonosok: **BOZÓ ÉS JUSTIN.**

Bozó és Justin könyvnyomdája.

Egy jó fiú kereskedő tanoncnak felvétetik Barta Mark fűszerüzletében.

Eladó ház. Forgó Jánosnének a Szőlő-hegyi-utca és a Ferenc József-utca sarkán levő 18. számú háza szabadkézből eladó. Értekezni lehet a tulajdonossal a helyszínen.

Eladó must. Kuklics Jánosnak 50 hektoliter saját termésű mustja, literenként 19 krajcárért eladó. Értekezni lehet vele Kossuth Ferenc-utcai házában.

Eladó szőlő. Gyergyádes Istvánnak az öreg szőlő dűlőben, Vig János és Pál szomszédságában levő egy hold szőlője, kedvező feltételek mellett eladó. Értekezni lehet Hosszú utca 31. sz. alatt.

Eladó egy erős hangú gramofon dupla lemezekkel fél áron. Cím meg tudható a kiadóhivatalban.

3909/1909. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csongrádi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Eszes Mátyas és Fiai cég végrehajthatóknak Schlesinger János eleni 151 korona 67 fillér tőke és jár. iránti végrehajthatási ügyében a szegedi kir. törvényszék területén levő, a csongrádi 7386. számú betétben A. 1. 1. 2. sorszám alatt felvett 541/2 a. s 541/2 b. hrzi számú jószágtestből Schlesinger Jánost illető felelész 1023 korona 50 fillér kiküldési árban 1909. évi szeptember hó 28. napjának d. e. 9 órajakor a csongrádi kir. járásbírósa árverési termében árverés alá fog bocsájtani s a kiküldési árban alul, de annak ketharmadánál olesőbb árban nem fog eladatni.

Venni szándékozők tartoznak a kiküldési ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes érték-papírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett banatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár három egyenlő részletekben és pedig az elsőt az árverés napjától számított 30, a másodikat 45 és a harmadikat 60 nap alatt, mindig az árverés napjától számított 5% kamattal együtt a csongrádi kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénztárnál letétni s a vétel után járó kinstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Csongrád, 1909. július hó 13.

A csongrádi kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóságnál.

Dr. Konc, kir. járásbíró.

Hirdetmény.

Értesitem az adófizető közönséget, hogy Csongrád község képviselőtestülete az 1909. évi szeptember hó 6-án megtartott közgyűlésén hozott 300—307. sz. határozatával az 1910. évi közpénztári, nagyréti gazdasági, bukrosi birtokossági, járda alap pénztári, iskola alap pénztári, kórházalap pénztári, szegény pénztár, és fogyasztási pénztári költségeket megállapította. Ezen határozatok ellen az 1909. évi szept. hó 13-ától számított 15 napon belül a községi előjárásnál felebbezés adható be.

Csongrád 1909. szept. 10.

Kovács jegyző.

3910/909. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csongrádi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közzhírre teszi, hogy Eszes Mityás és fia csongrádi bej. cég és a csatlakozottnak kimondott Patyi Testvérek bej. cég végrehajtóknak, Székely György és neje Jancsó Erzsébet csongrádi lakosok ellen 212 korona 38 fillér és 70 korona 78 fillér s jár. iránti végrehajtási ügyében a szegedi kir. törvényszék területén levő, a csongrádi 3577 számú betétben A + 1. sor, 595 hrzi szám alatt felvett, végrehajtást szenvedettek nevén álló egész jószágtest (ház udvarral a belsőségben) 1248 korona kikialtási árban 1909. évi október hó 5. napjának d. e. 9 órajakor a csongrádi kir. járásbírósa árverési termében árverés alá fog bocsájtatni s a kikialtási áron alul is, de annak kétharmadánál alacsonyabb áron nem fog eladatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikialtási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt szolgáltatni.

Csongrád, 1909. évi július hó 12-én.

A csongrádi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál.

Dr. Konc kir. járásbíró.

A szépség!

Minden hölgynek kétségtelenül legfőbb vágya, hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját elérhesse, megragad minden alkalmat és a legképtelenebb dolgokkal keneti arcát. — A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg sok esetben tönkre teszi arcborát úgy, hogy igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melyet Gutori Földes Kelemen aradi gyógyszerész **Margit-Crème**-jével elért (különösen Francia- és Németországban) sok embert arra birt, hogy ezt a világhírű, **ártalmatlan és az arc minden tisztátságára** (széplő, májfolt, kiütések stb.) ellen páratlan és csodálatosan ható szert utánozzák. Természetes, hogy ez senkinek sem sikerül, mert a Margit-Crème készítésének titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő s éppen azért, mert a titkot soha senkire nem birta, hanem minden egyes készítményt maga állít elő, a **Margit-Crème** mindig egyforma, annak kidolgozása a leggondosabb, tehát hatása is rögtön és biztos. Óvakodjunk tehát arcunkat mindenféleképpen kezeletni és használnunk oly szert, melyet angol, amerikai és francia hírneves orvosok is ajánlanak, mint egyedül **biztos és ártalmatlan** szert az **arc szépítésére** és a szépség megőrzésére. Ez a világhírű szépségkészítő a Földes-féle **Margit-Crème**, mely már 4-5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti a szeplőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrtkákat, mitesszert, **arc- és kézvrösséget**. Az arc ideális szép, **üde és ifjú** lesz s emellett a Margit-Crém teljesen **ártalmatlan**.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona. Margit-szappan 70 fillér és Margit-pouder (fehér, rozsa és crème szímben) 1 K 20 fillér. Ezen szerek mindegyike külön is használható. A Földes-féle Margit-Crème kapható a világ minden nagyobb gyógyszerárában, ahol pedig raktáron nem volna, tessék egyenesen a készítőnek így címezve írni: **Földes Kelemen gyógyszerész, Arad**. Csongrádon kapható: **Barna Henrik, Lów Adolf, Wiesner Lajos** gyógyszerárában.

Órajavitás.

Szöllősy Balázs órás értesíti Csongrád város t. közönségét, hogy lakásán: Justh Gyula-utca 4. szám alatt, bármilyen óra és ékszer javítást elvállal olcsó árak mellett.

Eladó ház. Pozsár Józsefnek az Uri-utcában lévő újonnan épült háza, kedvező feltételek mellett, eladó. El nem kelés esetén szeptember 1-étől haszonbérbe kiadó. Értekezhetni lehet vasárnap és ünnepnap nevezett háznál.

Hirdetmény.

Az 1909. évi általános jövedelmi pótdóljajstrom 1909. szeptember 13-ik napjától, szept. 20-ik napjáig a számtisztviselő hivatalban közszemlélre tételük, hol azokat a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti s azok ellen azok, kik ezen adónemekkel a múlt évben is megróva voltak, a lajstrom kitételének napjától, azok pedig, kik ezen adónemekkel megróva nem voltak, adótarozásaiknak az adókönyvcskéikben történt bejegyzésétől számított 15 nap alatt felszólamlásait az előjárósághoz benyújthatják.

Csongrád, 1909. szeptember 10.

Kovács, jegyző.

A mosás akár a tánc,
Fáradtságba nem kerül,
Schicht szappant ha használj,
Még szíved is örül.

Schicht szarvasszappana csodálatos, **hathatós** tisztítóerejét sajátságos előállításának és a legjobb nyersanyagok leggondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana kiméli a kezeket és a fehéreneműt! Megtakarít fáradtságot és vesződséget kiméli emélfogva az egészséget! Megtakarít pénzt, időt és munkát! Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

Értesítés.

Alulírott tisztelettel hozom tudomására a n. é. közönségnek, hogy műhelyemet a mai kornak megfelelőleg, többféle szerszámgépekkel berendeztem, miért is azon kellemes helyzetben vagyok, hogy bármiféle lakatos munkát gyorsan és igen szolid árért készítek.

Elvállalok kisebb-nagyobb épület vasalásokat, díszes vaskapukat, rácsokat, valamint sodrony fonatból készült sirkerítéseket. A legújabb kivitelű asztali tűzhelyeket, tábortűzhelyeket bolti árban számítom, továbbá mindennemű füstösöket, valamint a legújabb rendszerű borsajtókat, permetező és varrógépeket, s minden e szakmába vágó dolgokat.

Bárki forduljon hozzám bizalommal és én a legszolidabb árajánlattal készséggel szolgállok.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve vagyok

teljes tisztelettel

Forgó Lajos

épület- és géplakatos.

Műhely Szőlőhegyi-utca 20. szám alatt.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy eddig Jókai Mór-utca 32. sz. alatt levő

asztalos-üzletemet

Árpád-utca I. szám alatti saját házamba helyeztem át.

Ezután is raktáron tartok mindenféle kész bútortokat, melyeket leszállított áron szerezhettek nálam a n. é. közönség.

Kérem a n. é. közönséget, hogy rendeléseivel új üzletemben is felkeressen szíveskedjék, s vagyok tisztelettel

Pintér Márton

épület- és bútortasztalos.

Jó fiúkat fizetéssel tanoncul felveszek.

oooooooooooooooooooo

Aki kellemes,

egyenletes meleg lakást óhajt,
az rendeljen tűzálló agyagból
... készült cserépkályhát ...

MAZURA VILMOS

cserépkályha, takaréktűzhely, fürdőkád, fertőtlenítő zománczott falburkolat és minden e szakmába vágó munka készítőjénél ...

Szentesen, a vasútállomás mellett.

oooooooooooooooooooo

Saját érdekében

== csak **BOHN-féle** ==

nagyhikindai és zombolyai cserepet fogadjon el és utasítson vissza más silány minőségű cserepet, mert

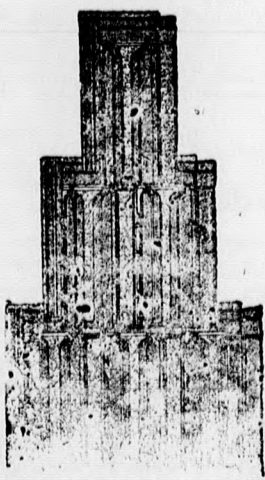
== csak a **BOHN-féle** ==

cserép jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.

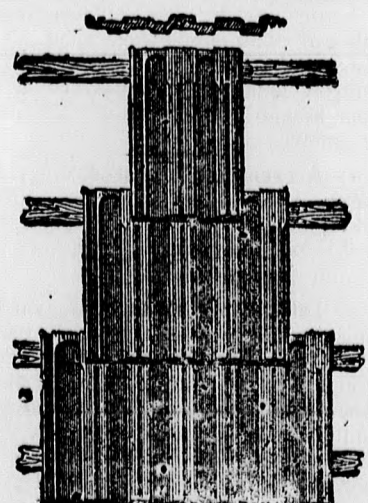
* Tessék mintát és árjegyzéket kérni. *

BOHN-cserépgyár

Zombolya.

Bohn kikindai cserepe.

Bohn zombolyai cserepe.